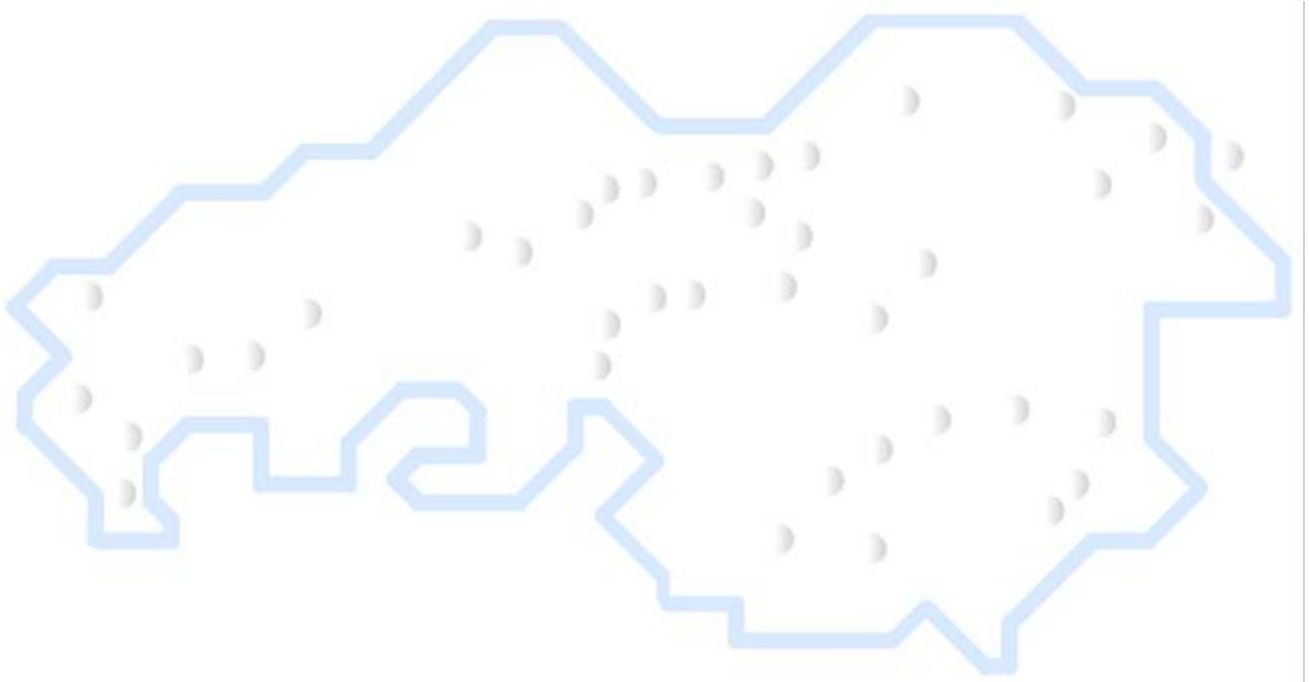

Deel C:

Jaarrekening

Geconsolideerde jaarrekening

A.1.1. GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015 (na resultaatbestemming)

ACTIVA	31 december 2015	31 december 2014
VASTE ACTIVA		
1.1 Immateriële vaste activa	-	-
1.2 Materiële vaste activa	316.562	283.749
1.3 Financiële vaste activa	101	59
	316.663	283.808
VLOTTENDE ACTIVA		
1.4 Voorraden	-	-
1.5 Vorderingen	14.981	11.296
1.6 Effecten	-	-
1.7 Liquide middelen	24.763	97
	39.744	11.393
TOTAAL ACTIVA	356.407	295.201
PASSIVA		
GROEPSVERMOGEN		
2.1 Eigen vermogen	133.104	116.584
2.2 Minderheidsbelang derden	-	-
	133.104	116.584
2.3 VOORZIENINGEN	30.345	29.643
2.4 LANGLOPENDE SCHULDEN	89.971	41.847
2.5 KORTLOPENDE SCHULDEN	102.987	107.127
TOTAAL PASSIVA	356.407	295.201

(bedragen x 1.000 euro)

A.1.2 GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN KALENDERJAAR 2015

	<u>2015</u>	<u>Begroting</u> <u>2015</u>	<u>2014</u>
BATEN			
3.1 Rijksbijdragen	477.870	463.317	461.278
3.2 Overige subsidies	9.006	9.022	9.739
3.3 Collegegeld	-	-	-
3.4 Baten werk i.o.v. derden	-	-	-
3.5 Overige baten	28.015	25.940	24.858
	514.891	498.279	495.875
LASTEN			
4.1 Personeelslasten	406.759	403.153	403.077
4.2 Afschrijvingen	17.549	17.338	20.513
4.3 Huisvestingslasten	22.321	22.140	22.856
4.4 Overige lasten	51.302	50.433	50.164
	497.931	493.064	496.610
SALDO BATEN EN LASTEN	16.960	5.215	735-
5 Financiële baten en lasten	440-	86-	439
RESULTAAT	16.520	5.129	296-
Uitgaven ten laste van bestemmingsfondsen	393	479	518
TOTAAL RESULTAAT GEWONE BEDRIJFSVOERING	16.913	5.608	222

(bedragen x 1.000 euro)

(begroting 2015: Voor de stichtingen en de doordecentralisatiebedrijven wordt er altijd vanuit gegaan dat het begrote resultaat gelijk is aan de realisatie. De begroting wordt achteraf gelijk gesteld aan de werkelijkheid.)

A.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2015

	2015	2014
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	16.960	735-
Aanpassingen voor:		
- afschrijvingen	18.579	18.306
- bijzondere waardevermindering	-	1.459
- terugname bijzondere waardevermindering	1.502-	546-
- mutaties voorzieningen excl herschikking	702	2.207
	17.779	21.426
Veranderingen in vlottende middelen:		
- vorderingen	3.685-	3.511
- kortlopende schulden	22.620-	5.143-
	26.305-	1.632-
Betaalde interest	440-	134-
Mutaties financiële vaste activa	-	573
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	7.994	19.498
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Opname nieuwe scholen onder materiële vaste activa	-	448
(Des)investeringen materiële vaste activa	51.339-	36.750-
Vrijval gerealiseerde bouwprojecten	1.449	6.658
(Des)investeringen financiële vaste activa	42-	1.456
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	49.932-	28.188-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Ingebracht vermogen nieuwe scholen	-	300-
Mutatie langlopende schulden	48.124	3.154
Mutatie bouwkredieten overheid	18.480	5.829
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	66.604	8.683
Mutatie liquide middelen	24.666	7-
Eindstand liquide middelen	24.763	97
Beginstand liquide middelen	97	104
Mutatie liquide middelen	24.666	7-

(bedragen x 1.000 euro)

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Activiteiten

De kernactiviteit van vereniging Ons Middelbaar Onderwijs te Tilburg is het bieden van 'goed onderwijs' vanuit een katholieke identiteit aan jongeren in de leeftijd van 11 tot 18 jaar om hen voor te bereiden op het vervolgonderwijs en in het verlengde daarvan op een plaats in de maatschappij.

Grondslagen voor de consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling van vereniging Ons Middelbaar Onderwijs. In de geconsolideerde jaarrekening zijn alle financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende rechtspersonen waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd.

In [bijlage 3](#) van de jaarrekening zijn de financiële gegevens van de deelnemingen vermeld, die in de geconsolideerde jaarrekening zijn opgenomen. Een deelneming is een rechtspersoon waarop direct of indirect invloed van betekenis kan worden uitgeoefend door de vereniging Ons Middelbaar Onderwijs. Deelnemingen worden gewaardeerd op basis van het aandeel van de vereniging in de nettovermogenswaarde van de deelnemingen. Dit aandeel wordt bepaald op basis van de gerechtigdheid van de vereniging in het eigen vermogen van de deelneming gedurende het bestaan of bij liquidatie van de betreffende deelneming.

De financiële gegevens van de deelnemingen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. Belangen van derden in het vermogen en in het resultaat van deelnemingen zijn afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking gebracht.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening over 2015 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is Richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften opgenomen.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Hierbij is het uitgangspunt dat reguliere onderwijstaken gelijkmatig over het schooljaar zijn verspreid. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen, die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

De bedragen in de jaarrekening worden gepresenteerd in duizenden euro's. Als gevolg van afrondingen zijn in sommige gevallen geringe verschillen ontstaan. Deze verschillen tasten het getrouwe beeld van de jaarrekening niet aan en zijn geen belemmering voor het verkrijgen van het vereiste inzicht. In diverse tekstuele toelichtingen en in enkele tabellen worden nog bedragen in euro's of miljoenen euro's vermeld.

Financiële instrumenten

De vereniging Ons Middelbaar Onderwijs maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van diverse financiële instrumenten. De financiële instrumenten omvatten onder meer vorderingen, geldmiddelen, effecten, leningen, crediteuren en overige kortlopende schulden. De in de balans verantwoorde financiële instrumenten worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Bij het aantrekken respectievelijk uitzetten van middelen worden kredietrisico en renterisico zoveel mogelijk uitgesloten. Het uitzetten van middelen en het gebruik van rente-instrumenten hebben een prudent karakter en zijn niet gericht op het genereren van extra inkomsten door het aangaan van overmatige risico's.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Algemeen

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen per activatype zien er als volgt uit:

Activatype	Afschrijvings- termijn	Percentage
Grond	n.v.t.	n.v.t.
Gebouwen	40 jaar	2,50%
Verbouwingen	20 jaar	5%
Installaties	20 jaar	5%
Leer- en hulpmiddelen	10 jaar	10%
Meubilair/inrichting	15 jaar	6,67%
Apparatuur	5 jaar	20%
Automatiseringsapparatuur/programmatuur	5 jaar	20%
Boeken intern boekenfonds	4 jaar	25%
Vervoermiddelen	5 jaar	20%

Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

De aangewende investeringssubsidies worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de materiële vaste activa.

Activa met een aanschafwaarde onder de 2.500 euro worden regelmatig vervangen. Als gevolg hiervan is op de balans een vast bedrag ('constante waarde') van 5,2 miljoen euro opgenomen voor activa onder de 2.500 euro, met als uitgangspunt dat sprake is van een ideaalcomplex: jaarlijkse aanschaf en afschrijving zijn nagenoeg gelijk. De hoogte van de constante waarde wordt gevolgd en is in verslagjaar 2015 getoetst met de realiteit. Desgewenst kan deze op enig moment worden aangepast. Op de constante waarde wordt niet afgeschreven.

Gebouwen en terreinen

De investeringen in gebouwen, waarvan het juridisch en economisch eigendom bij de vereniging berust, worden op de balans geactiveerd en lineair afgeschreven in 40 jaar (nieuwbouw) of 20 jaar (verbouw).

Op gebouwen gefinancierd door de overheid rust een (economisch) claimrecht van de gemeenten. Het juridische eigendom van deze gebouwen berust bij de vereniging Ons Middelbaar Onderwijs en het economisch eigendom bij gemeenten. Evenwel is het mogelijk dat een deel van deze gebouwen door de vereniging zelf is gefinancierd, waarbij geen economisch claimrecht is verworven. Dit deel van de gebouwen wordt geactiveerd en afgeschreven in 40 jaar.

Vanwege de onbepaalde gebruiksduur wordt op terreinen niet afgeschreven.

Voor de kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans.

Inventaris en apparatuur / andere vaste bedrijfsmiddelen

De activeringsgrens voor de aanschaf van inventaris, apparatuur en andere bedrijfsmiddelen bedraagt 2.500 euro. Investeringsbeslissingen met een aanschafwaarde van minder dan 2.500 euro per investeringsbeslissing worden rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

Jaarlijks vindt er een administratieve opschoning van activa plaats, die meer dan een jaar geleden volledig waren afgeschreven.

Projecten in uitvoering

De projecten in uitvoering worden opgenomen tegen de vervaardigingskosten. Na afronding van de projecten worden de gelden van de overheid, die ter financiering zijn ontvangen, in mindering gebracht op de investeringsuitgaven van het betreffende project.

Financiële vaste activa

Overige vorderingen

De overige vorderingen bestaan uit verstrekte leningen aan derden. Deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vlottende activa

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Oninbare vorderingen worden afgeboekt.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen, die niet direct ter beschikking staan, worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen, die tenminste 12 maanden niet direct ter beschikking staan, worden gepresenteerd onder de financiële vaste activa.

Eigen vermogen

De gelden die zijn opgenomen onder het eigen vermogen betreffen publieke en private gelden.

Algemene reserve

De algemene reserve geldt ter waarborging van de continuïteit van de totale OMO-organisatie op de lange termijn.

Bestemmingsreserves

Binnen de vereniging Ons Middelbaar Onderwijs zijn momenteel geen bestemmingsreserves gevormd.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen worden gevormd ter dekking van toekomstige uitgaven inzake bijzondere doeleinden. Aan de vorming van een bestemmingsfonds ligt een verplichting ten grondslag die is opgelegd door derden.

Resultaatbestemming

In deze jaarrekening zijn de resultaatbestemmingen verwerkt over het verslagjaar.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen en de overige voorzieningen gepresenteerd. Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen nominale waarde.

Een voorziening in verband met verplichtingen wordt uitsluitend gevormd indien op balansdatum aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- vereniging Ons Middelbaar Onderwijs heeft een huidige in recht afdwingbare of feitelijke verplichting op grond van een gebeurtenis uit het verleden;
- het is waarschijnlijk dat een uitstroom van middelen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen; en
- een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het bedrag van de verplichting.

Personele voorzieningen

Hieronder is de voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea van personeelsleden. Dit is een statische voorziening waarvan jaarlijks de hoogte per ultimo verslagjaar wordt bepaald door het aantal personeelsleden (in fte's) te vermenigvuldigen met een bedrag van 900 euro.

Overige voorzieningen

Hieronder is de voorziening groot onderhoud opgenomen. Deze voorziening ten behoeve van een gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten uitgaven voor groot onderhoud over een reeks jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. De langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de schuld.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de schuld.

De overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Bij de bepaling van het exploitatieresultaat worden de baten en lasten toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdragen worden tijdsevenredig aan het jaar toegerekend waarop deze betrekking hebben.

De niet-geormerkte OCW-subsidies en geormerkte OCW-subsidies zonder verrekeningsclausule worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar van toewijzing, tenzij op basis van een bestedingsplan mag worden aangenomen dat de met de subsidie bekostigde activiteiten nog niet in dat jaar hebben plaatsgevonden. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

De geormerkte OCW-subsidies met verrekeningsclausule worden in het jaar, waar de gesubsidieerde lasten worden verwerkt, ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord. Niet-bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet-bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

De doorbetaalde rijksbijdragen vanuit samenwerkingsverbanden worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar van toewijzing.

Overige exploitatiesubsidies

Overige exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar, waarin de gesubsidieerde lasten zijn verwerkt, waarin de opbrengsten zijn gedeerd of waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Pensioenen

De vereniging heeft voor haar werknemers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddelde verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij de vereniging Ons Middelbaar Onderwijs.

De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De vereniging betaalt hiervoor premies, waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Vanaf 2015 moeten pensioenfondsen bij beleidsbeslissingen gebruik maken van de zogenaamde beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. De 'oude' dekkingsgraad (die tot en met 2014 werd gerapporteerd) was een momentopname van de financiële positie aan het einde van de maand. De beleidsdekkingsgraad is een gemiddelde over twaalf maanden. De beleidsdekkingsgraad op 31-12-2015 was 98,7%.

Pensioenfondsen zijn wettelijk verplicht om financiële buffers te hebben: extra geld voor tijden dat het financieel slechter gaat.

De pensioenregels schrijven voor, dat de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds 128% moet zijn. Dan heeft men voldoende financiële buffers. Daarnaast is wettelijk bepaald, dat de beleidsdekkingsgraad niet langer dan 5 jaar onder 104,2% mag liggen.

Doordat de financiële situatie van ABP onvoldoende blijft, moet ABP voor 1 april 2016 een nieuw herstelplan indienen bij de toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB). Het oude herstelplan vervalt namelijk door de nieuwe regels, die vanaf 2015 gelden. Wat dit voor de aangesloten onderwijsinstellingen betekent, is pas bekend nadat het herstelplan is goedgekeurd door DNB.

De vereniging heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De vereniging heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Begroting

De resultaten van de deelnemingen en de doordecentralisatiecontracten van de vereniging zijn niet begroot. Om een juiste vergelijking te kunnen maken tussen de begrote en de werkelijke cijfers over het kalenderjaar 2015, zijn de werkelijke cijfers 2015 van de deelnemingen en de doordecentralisatiecontracten toegevoegd aan de begrote cijfers 2015.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Balans

MATERIËLE VASTE ACTIVA

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

1.2 Materiële vaste activa	1.2.1 Gebouwen en terreinen	1.2.2 Inventaris en apparatuur	1.2.3 Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.2.4 In uitvoering	Totaal
Aanschafwaarde op 1 januari 2015	307.308	104.070	4.411	15.936	431.725
Afschrijvingen tot 1 januari 2015	98.679-	47.117-	2.180-	-	147.976-
Boekwaarde 1 januari 2015	208.629	56.953	2.231	15.936	283.749
Mutaties:					
Investeringen	13.023	8.678	1.066	29.094	51.861
Gerealiseerde bouwprojecten	791	35	-	2.275-	1.449-
Afschrijvingen	7.614-	9.939-	1.026-	-	18.579-
Terugname bijzondere waardevermindering	1.502	-	-	-	1.502
Desinvesteringen	1.824-	7.980-	269-	-	10.073-
Afschrijving over desinvesteringen	1.566	7.717	269	-	9.551
	7.444	1.490-	40	26.819	32.813
Aanschafwaarde op 31 december 2015	319.298	104.803	5.208	42.755	472.064
Afschrijvingen t/m 31 december 2015	103.225-	49.340-	2.937-	-	155.502-
Boekwaarde 31 december 2015	216.073	55.463	2.271	42.755	316.562

(bedragen x 1.000 euro)

Gebouwen en terreinen

De vereniging is juridisch eigenaar van het grootste gedeelte van de gebouwen en terreinen van de scholen. Door wettelijke bepalingen kunnen de onroerende zaken, die door gemeenten zijn gefinancierd, uitsluitend na toestemming van en onder verrekening met gemeenten worden vervreemd.

Sinds 1 januari 2000 is een aantal doordecentralisatieovereenkomsten met gemeenten afgesloten. Bij de hieronder vallende (school)gebouwen komt het economische eigendom gedurende de looptijd van de overeenkomst toe aan de vereniging. Het economisch eigendom wordt, in aansluiting op de uitgangspunten van de decentralisatie van Rijk naar Gemeenten in 1997, ten principale door Ons Middelbaar Onderwijs *om niet* overgenomen.

Aan de hand van financieringsmodellen worden de toekomstige kosten en vergoedingen per doordecentralisatiecontract voor de gehele contractduur inzichtelijk gemaakt om de beschikbare investeringsruimte te bepalen. Hierbij wordt uitgegaan van een aantal vaste uitgangspunten zoals een kosten- en vergoedingenindex, een interne rekenrente, een risicoreservering, vervangingsinvesteringen, verkoop van boekwaarden gronden per einde contract en eigen bijdragen vanuit scholen.

Vanwege naar beneden bijgestelde leerlingenprognoses en lager dan verwachte indexeringen van het bedrag per leerling (de VNG index wordt gevolgd), is binnen het doordecentralisatiecontract van Valkenswaard sprake van een lagere realiseerbare waarde dan de boekwaarde van het gerealiseerde actief. Conform RJ 121 heeft hierop tot en met 2014 een bijzondere waardevermindering plaatsgevonden van 4,0 miljoen euro. In het huidige jaar heeft als gevolg van naar boven bijgestelde leerlingenprognoses een terugname van de bijzondere waardevermindering van 1,5 miljoen euro plaatsgevonden.

In 2012 was binnen het doordecentralisatiecontract Etten-Leur sprake van een lagere realiseerbare waarde dan de boekwaarde van het gerealiseerde actief, waarop conform RJ 121 een bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden (6,1 miljoen euro). Vanwege hoger dan verwachte indexeringen (OCW index) van het bedrag per leerling heeft in 2013 t/m 2015 een terugname van de bijzondere waardevermindering uit 2012 plaatsgevonden van in totaal 2,1 miljoen euro.

In 2015 is vanwege de ingebruikname van nieuwbouw voor 1,8 miljoen euro gedesinvesteerd op nog niet volledig afgeschreven verbouwingen van verkochte of gesloopte oude panden.

Inventaris en apparatuur / andere vaste bedrijfsmiddelen

In 2015 is er voor een bedrag van 8,0 miljoen euro aan desinvesteringen opgenomen. Hiervan heeft 7,1 miljoen euro betrekking op jaarlijkse administratieve desinvesteringen en 0,9 miljoen euro op de desinvestering van installaties en inventaris vanwege verkoop of sloop van oude panden.

Projecten in uitvoering

Gedurende de uitvoering van bouwkundige activiteiten worden de uitgaven verantwoord onder de post 'projecten in uitvoering'. Nadat de werkzaamheden zijn afgerond, worden de kosten gesaldeerd met de ter financiering ontvangen bouwsubsidies (investeringsubsidies). De projecten, die voor eigen rekening gebouwd en gefinancierd zijn, worden geactiveerd onder gebouwen en terreinen en gedurende de economische levensduur afgeschreven.

Voor een nadere toelichting op de projecten in uitvoering wordt verwezen naar paragraaf 4.2.6 van het bestuursverslag.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

1.3 Financiële vaste activa	Boekwaarde 1 januari 2015	Investeringen en verstrekte leningen	Desinvesteringen en afgeloste leningen	Boekwaarde 31 december 2015
1.3.5 Vorderingen OCW	-	-	-	-
1.3.6 Overige effecten	-	-	-	-
1.3.7 Overige vorderingen	59	69	27	101
	59	69	27	101

(bedragen x 1.000 euro)

Overige vorderingen

De overige vorderingen bestaan uit verstrekte leningen aan medewerkers van OMO, met name in het kader van deelneming aan de Stichting OMO Fonds. Deelnemers aan dit OMO Fonds kunnen, indien zij in moeilijke financiële omstandigheden verkeren, een beroep doen op geldelijke steun vanuit deze stichting.

VORDERINGEN

1.5	Vorderingen	31 december 2015	31 december 2014
1.5.1	Debiteuren	753	1.550
1.5.2	OCW	-	-
1.5.5	Leerlingen	1.218	860
1.5.6.	Overige overheden	5.269	1.796
	Personeel	25	7
	Overige	<u>1.286</u>	<u>1.938</u>
1.5.7	Overige vorderingen	1.311	1.945
	Vooruitbetaalde kosten	6.429	5.145
	Verstreckte voorschotten	-	-
	Overige	<u>-</u>	<u>-</u>
1.5.8	Overlopende activa	6.429	5.145
1.5.9	Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	<u>-</u>	<u>-</u>
		<u>14.981</u>	<u>11.296</u>

(bedragen x 1.000 euro)

Debiteuren

Ultimo 2014 was een vordering van 0,8 miljoen euro opgenomen wegens de verkoop van een stuk grond aan de Jan van Cuijkstraat in Cuijk aan een projectontwikkelaar. Dit bedrag is in 2015 ontvangen. De overige debiteuren betreffen voornamelijk vorderingen inzake samenwerkingsverbanden en detacheringen.

OCW

Ultimo 2015 is er geen vordering op het ministerie van OCW. Alle toegekende subsidies zijn ontvangen.

Leerlingen

Het betreft hier de vorderingen op ouders van leerlingen inzake de vrijwillige ouderbijdrage, bijdragen in reizen en excursies en bijdragen lesmaterialen.

Overige overheden

De vorderingen op gemeentes betreffen voornamelijk bijdrages in bouwprojecten (4,4 miljoen euro), doordecentralisatievergoedingen (0,7 miljoen euro), huurvergoedingen en ID banen (0,2 miljoen euro).

Overige vorderingen

De overige vorderingen betreffen met name nog te ontvangen bedragen van derden, nog te verrekenen bedragen met derden en terug te vorderen btw.

Overlopende activa

De post overlopende activa bestaat voornamelijk uit in het huidige verslagjaar verrichte betalingen, waarvan de kosten verantwoord worden in het volgende verslagjaar. Het betreft hier bijvoorbeeld de jaarlijkse betaling van contributies, licenties, contracten en de huurkosten, die betaald zijn aan distributeurs van leermiddelen.

LIQUIDE MIDDELEN

1.7 Liquide middelen	31 december 2015	31 december 2014
1.7.1 Kasmiddelen	97	97
1.7.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen	24.660	-
1.7.3 Deposito's	-	-
1.7.4 Overige	6	-
	24.763	97

(bedragen x 1.000 euro)

In het vorig verslagjaar heeft Ons Middelbaar Onderwijsgebruik gemaakt van de door het door het ministerie van Financiën verstrekte mogelijkheid om een negatieve positie in te nemen op de lopende rekening ("schatkistbankieren"). Per 31 december 2014 was de stand 32,9 miljoen euro negatief. Deze schuld is in 2014 verantwoord onder de kortlopende schulden. Per 1 oktober 2015 heeft Ons Middelbaar Onderwijs een langlopende lening bij de BNG bank afgesloten voor 45 miljoen euro, waardoor eind 2015 sprake is van een positief saldo op de lopende rekening.

EIGEN VERMOGEN

De mutaties in het eigen vermogen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 1 januari 2015	Resultaat	Saldo 31 december 2015	Resultaat bestemming	Saldo 31 december 2015
2.1.1. Algemene reserve					
Algemene reserve	109.691	16.520	126.211	303	126.514
Totaal algemene reserve	109.691	16.520	126.211	303	126.514
2.1.5 Bestemmingsfonds (privaat)					
Bestemmingsfonds private gelden	6.893	-	6.893	303-	6.590
Totaal bestemmingsfonds (privaat)	6.893	-	6.893	303-	6.590
	116.584	16.520	133.104	-	133.104

(bedragen x 1.000 euro)

Resultaat en resultaatbestemming

Het exploitatieresultaat over 2015 bedraagt 16,5 miljoen euro positief en is op basis van bestuursbesluiten volledig bestemd.

Bestemmingsfondsen

De private bestemmingsfondsen zijn met name gevormd uit voormalige reserves van eigen activiteiten (3,6 miljoen euro) en voormalige reserves van opgeheven stichtingen boekenfondsen en steunstichtingen (3,0 miljoen euro).

VOORZIENINGEN

2.3 Voorzieningen	Stand per 1 januari 2015	Dotaties	Ontrek- kingen	Stand per 31 december 2015	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1 jaar
Voorziening jubileumuitkeringen	4.978	736	738	4.976	591	4.385
2.3.1 Personeelsvoorzieningen	4.978	736	738	4.976	591	4.385
Groot onderhoud	24.665	5.036	4.332	25.369	6.742	18.627
2.3.3 Overige voorzieningen	24.665	5.036	4.332	25.369	6.742	18.627
	29.643	5.772	5.070	30.345	7.333	23.012

(bedragen x 1.000 euro)

Personeelsvoorzieningen

Conform de CAO VO heeft het personeel bij het bereiken van een jubileumdatum aanspraak op een jubileumgratificatie. Deze bedraagt bij een 25-jarig dienstverband 50% en bij een 40-jarig dienstverband 100% van het maandsalaris. Hiervoor is een voorziening 'Jubileumuitkeringen' gevormd. De hoogte van de voorziening wordt bepaald door voor ieder personeelslid in de organisatie een bedrag van 900 euro op te nemen, naar rato van de betrekkingsomvang. Voor de gehele OMO organisatie bedraagt de voorziening op 31 december 2015 5,0 miljoen euro.

Overige voorzieningen

Ter dekking van de uitgaven van het meerjarig onderhoud aan gebouwen, terreinen en installaties is een voorziening 'Groot onderhoud' gevormd. De dotaties en onttrekkingen aan deze voorziening zijn ontleend aan alle meerjaren onderhoudsplannen (MOP's) en worden jaarlijks ten laste gebracht van de exploitatie.

LANGLOPENDE SCHULDEN

2.4 Langlopende schulden	Boekwaarde 1 januari 2015	Aangegane leningen	Aflossingen huidig jaar	Aflossingen volgend jaar	Boekwaarde 31 december 2015	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar
BNG Bank 2,99%	-	45.000	469	1.875	42.656	7.500	35.156
2.4.3 Kredietinstellingen	-	45.000	469	1.875	42.656	7.500	35.156
2.4.5 Doordecentralisatiegelden	41.847	5.468	-	-	47.315	9.611	37.704
	41.847	50.468	469	1.875	89.971	17.111	72.860

(bedragen x 1.000 euro)

Kredietinstellingen

Ten behoeve van de financiering van nieuwbouwprojecten binnen gemeenten waar sprake is van doordecentralisatie zijn in 2015 een zestal hypothecaire leningen afgesloten bij de BNG Bank voor een totaalbedrag van 45,0 miljoen euro tegen een rentepercentage van 2,99%.

Leningnummer	Hoofdsom	Hypotheekrecht/pandrecht
40.109.542	7.600	Markesingel 2, Helmond
40.109.543	7.400	Olympiaweg 8a, Waalwijk
40.109.544	7.200	Prins Willem Alexander Sportpark 15, Veghel
40.109.545	6.200	Muntelaar 4, Veghel
40.109.546	6.300	Titus Brandsmalaan 1, Vught
40.109.547	10.300	Merendreef 1, Valkenswaard
	45.000	

(bedragen x 1.000 euro)

De looptijd is 14 jaar vanaf 1 oktober 2015. De totale jaarlijkse aflossing bedraagt 1,9 miljoen euro.

Doordecentralisatiegelden

Met de doordecentralisatie van huisvestingsvoorzieningen komen jaarlijks middelen beschikbaar. Deze middelen zijn afkomstig van gemeenten waarmee een doordecentralisatieovereenkomst is gesloten en zijn bedoeld voor het realiseren en in stand houden van goede huisvestingsvoorzieningen in die gemeenten. In 2015 is een resultaat van 5,5 miljoen euro behaald op deze doordecentralisatieovereenkomsten. Dit resultaat wordt in een later jaar ingezet ten behoeve van de huisvesting in de betreffende gemeenten.

KORTLOPENDE SCHULDEN

2.5	Kortlopende schulden	31 december 2015	31 december 2014
2.5.1	Kredietinstellingen	1.875	32.918
2.5.2	Vooruitontvangen termijnen	-	-
2.5.3	Crediteuren	15.637	7.450
2.5.4	OCW	99	99
	Loonheffing	17.157	16.364
	Omzetbelasting	200	165
	Premies sociale verzekeringen	-	-
2.5.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	17.357	16.529
2.5.8	Schulden terzake van pensioenen	4.394	5.074
	Werk door derden	-	-
	Overige	4.528	4.429
2.5.9	Overige kortlopende schulden	4.528	4.429
	Subsidies OCW niet-geoormerkt	3.553	4.573
	Subsidies OCW geoormerkt	24	6
	Vooruitontv. investeringssubsidies	35.948	17.468
	Vooruitontv. bedragen	5.309	4.815
	Vakantiegeld- en dagen	12.634	12.179
	Eindschooljaarsuitkering	295	306
	Bindingstoelage	1.291	1.257
	Rente	-	-
	Overige	43	24
2.5.10	Overlopende passiva	59.097	40.628
		102.987	107.127

(bedragen x 1.000 euro)

Kredietinstellingen

Met ingang van 1 maart 2012 is een overeenkomst gesloten met het ministerie van Financiën ten behoeve van de voorfinanciering van grootschalige nieuwbouwprojecten binnen gemeenten waar sprake is van doordecentralisatie ("schatkistbankieren"). Bij het schatkistbankieren staat het geld op een eigen rekeningcourant bij het ministerie van Financiën. Het dagelijkse betalingsverkeer loopt via de Rabobank. Dagelijks vindt er een volledige egalisatie plaats tussen de hoofdbetaalrekening en de rekeningcourant bij het ministerie van Financiën. Hierdoor is er nooit sprake van een renteverrekening tussen OMO en de Rabobank. Saldi van individuele betaalrekeningen blijven herleidbaar. Rood staan bij het ministerie van Financiën is geoorloofd tot maximaal 10% van de publieke jaaromzet, te weten 48,4 miljoen euro.

Aan het einde van 2014 was sprake van een negatieve rekeningcourant positie van 33,1 miljoen euro. De rentebasis van deze kredietfaciliteit is gebaseerd op het EONIA-tarief. (De EONIA (Euro OverNight Index Average) is het eendaags-renteniveau voor het eurogebied en daarmee gekoppeld aan de geldmarkt. Op deze rentebasis is een opslag van

toepassing van 0,25%. Het gemiddelde tarief in 2015 bedroeg 0,15% (jaarbasis, inclusief opslag).

Door de aangegane hypothecaire lening bij de BNG bank van 45 miljoen euro is er eind 2015 geen sprake van roodstand.

Eind 2015 is 1,9 miljoen euro als aflossingsverplichting voor komend jaar opgenomen als kortlopende schuld inzake kredietinstellingen.

OCW

Ultimo 2015 is er een schuld aan OCW van 0,1 miljoen euro in verband met in het verslagjaar aflopende geormerkte subsidies met verrekeningsclausule, die nog niet geheel besteed zijn. Voor een verdere toelichting op de aflopende geormerkte subsidies met verrekeningsclausule wordt verwezen naar model G, onderdeel G2-A in [bijlage 1](#).

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan grotendeels uit in 2015 aangegane verplichtingen, waarvan de betaling in kalenderjaar 2016 zal plaatsvinden en uit baten, die in kalenderjaar 2016 moeten worden verantwoord, waarvan de vordering in 2015 is opgenomen. Het betreft hier bijvoorbeeld ouderbijdragen en huur van boeken.

De niet-geormerkte subsidies OCW hebben voor een bedrag van 1,2 miljoen euro betrekking op nog niet bestede subsidies, die tot en met verslagjaar 2015 zijn toegekend. Daarnaast is onder deze post een bedrag van 2,3 miljoen euro opgenomen in verband met vooruit ontvangen niet-geormerkte subsidies OCW, die voor verslagjaar 2016 zijn toegekend.

De vooruit ontvangen geormerkte subsidies OCW hebben betrekking op nog niet bestede geormerkte subsidies OCW met verrekeningsclausule. Voor een nadere toelichting op deze post wordt verwezen naar model G, onderdeel G2-B in [bijlage 1](#).

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Rechten

Vordering OCW

Eind 2015 heeft de vereniging Ons Middelbaar Onderwijs een vordering op het ministerie van OCW ten bedrage van 28,6 miljoen euro (eind 2014: 27,7 miljoen euro). Dit betreft een vordering uit hoofde van de "Regeling onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs". Deze vordering heeft betrekking op de op balansdatum nog te ontvangen financiering voor de betaling van de ABP-premie en de loonheffing over de maand december en de opgebouwde vakantie-uitkering over de periode juni tot en met december. Aangezien deze vordering pas opeisbaar is bij discontinuïteit van de vereniging, is de vordering in de jaarrekening gewaardeerd op nihil.

Economisch claimrecht

Bij notariële akte is vastgelegd dat OMO bij het verlaten van de Kempen Campus 12,3% van de verkoopwaarde van de gemeente Veldhoven zal krijgen. Daarnaast is met de gemeente Woensdrecht schriftelijk overeengekomen, dat OMO bij toekomstige vervreemding van het ZuidWestHoek College een economisch claimrecht van 40% op de verkoopsom zal krijgen.

Bij de oplevering van de nieuwbouw van het Merletcollege te Grave is besloten uit eigen middelen 0,9 miljoen euro te investeren. Als tegenprestatie is OMO van mening dat voor het

aandeel van de inzet van eigen middelen OMO een economisch claimrecht heeft op het betreffende gebouw.

Verplichtingen

Collectieve inkoopcontracten

Ons Middelbaar Onderwijs sluit op uiteenlopende terreinen collectieve inkoopcontracten af. De totale contractwaarde van de lopende inkoopcontracten bedraagt circa 159,8 miljoen euro. Ultimo 2015 bedraagt de restantwaarde van deze inkoopcontracten tot het einde van de contractperiodes 44,6 miljoen euro. In onderstaand overzicht is de restantwaarde per product/dienst weergegeven:

Product/dienst	Restant contractwaarde
Schoolboeken	21.500
Schoonmaak	8.654
Energie	7.200
Telefonie	3.000
Meubilair	1.872
Software	1.656
Afdrukapparatuur	583
Accountantsdiensten	168
Verzekeringen	12
	44.645

(bedragen x 1.000 euro)

Bouwprojecten

Voor lopende bouwprojecten is ultimo 2015 voor een bedrag van circa 24,9 miljoen euro aan verplichtingen aangegaan:

School	Bouwproject	Gemeente	Verplichting
OMO SG Tongerlo	Nieuwbouw Da Vinci College	Roosendaal	7.055.000
SG het Plein	Herhuisvesting VMBO	Eindhoven	6.538.000
Theresialyceum	Nieuwbouw	Tilburg	5.585.000
Munnikenheide College	Renovatie Rucphen	Rucphen	3.537.000
Sint-Odulphuslyceum	Uitbreiding en renovatie	Tilburg	853.000
Merletcollege	Nieuwbouw Cuijk	Cuijk	712.000
2College	Nieuwbouw Jozefmavo	Tilburg	311.000
Theresialyceum	Tijdelijke huisvesting	Tilburg	213.000
Eckartcollege	Nieuwbouw PC Nuenen	Nuenen	134.000
			24.938.000

Leasecontracten

Per 3 januari 2005 is een leaseovereenkomst aangegaan met MKB Lease te Oosterhout. Deze leaseovereenkomst heeft betrekking op de invulling van de specifieke arbeidsvoorwaarden voor schoolleiders en leden van de raad van bestuur. Voor het kalenderjaar 2015 bedroegen de leasekosten (inclusief brandstofkosten) 382.000 euro. Ultimo 2015 bedraagt de restantwaarde van de leasecontracten tot het einde van de contractperiode circa 0,8 miljoen euro.

Staat van baten en lasten

RIJKSBIJDRAGEN

3.1 Rijksbijdragen	2015	begroting 2015	2014
3.1.1 Rijksbijdrage OCW	451.218	439.651	436.969
Geoormerkte OCW-subsidies	183	847	85
Niet geoormerkte OCW-subsidies	20.631	18.243	22.868
Toerekening investeringsubsidies	-	-	-
3.1.2 Overige subsidies OCW	20.814	19.090	22.953
3.1.3 Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	5.838	4.576	1.356
	477.870	463.317	461.278

(bedragen x 1.000 euro)

Rijksbijdrage OCW

De gerealiseerde (normatieve) rijksbijdrage OCW bedraagt in het verslagjaar 451,2 miljoen euro. De rijksbijdrage OCW maakt daarmee 87,4% uit van de totale baten in 2015 (88,0% in 2014) en is 11,6 miljoen euro (2,6%) hoger dan begroot. De hogere bijdrage wordt veroorzaakt door gewijzigde leerlingenaantallen, indexaties en de bijdrage voor de loonruimte-overeenkomst, waarin het primaire loon in 2015 met 2,18% is verhoogd. Deze aanvullende bijdrage was niet begroot.

Geoormerkte en niet-geoormerkte OCW subsidies

Geoormerkte OCW-subsidies

De geoormerkte subsidies OCW zijn 0,6 miljoen euro lager ten opzichte van de begroting.

Niet-geoormerkte OCW-subsidies

Per 1 augustus 2014 ontvangen de scholen niet langer een rijksbijdrage voor passend onderwijs. Deze middelen (regionale zorgbudget en rebound) lopen voortaan via de hiervoor opgerichte samenwerkingsverbanden. Deze gelden worden onder post 3.1.3 "Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV" gepresenteerd. De niet geoormerkte OCW-subsidies zijn 2,4 miljoen euro hoger dan begroot.

Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage Samenwerkingsverband

De financiële middelen voor passend onderwijs verlopen vanaf 1 augustus 2014 via doorbetalingen vanuit samenwerkingsverbanden. Voorheen ontvingen de scholen hiervoor niet-geoormerkte subsidies OCW. De ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV zijn 1,2 miljoen euro hoger dan begroot.

OVERIGE OVERHEIDSBIJDRAGEN EN –SUBSIDIES

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2015	begroting 2015	2014
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen en subsidies	8.330	8.540	8.980
3.2.2 Overige overheidsbijdragen	676	482	759
	9.006	9.022	9.739

(bedragen x 1.000 euro)

Gemeentelijke bijdragen en subsidies

De gemeentelijke bijdragen en subsidies bestaan grotendeels uit inkomsten vanwege afgesloten doordecentralisatieovereenkomsten. Bij een aantal gemeenten, waarmee een

doordecentralisatieovereenkomst is gesloten, is het nieuwe bedrag uit het gemeentefonds lager dan het afgesproken bedrag per leerling. Met deze gemeenten wordt overleg gevoerd over aanpassingen van de bijdragen.

Overige overheidsbijdragen

De overige overheidsbijdragen betreffen ontvangen vergoedingen van overheden anders dan het ministerie van OCW en gemeenten. Voorbeelden hiervan zijn het Europees Sociaal Fonds en de provincie.

OVERIGE BATEN

3.5 Overige baten	2015	begroting 2015	2014
3.5.1 Verhuur	1.924	1.883	1.941
3.5.2 Detachering personeel	1.570	1.405	1.573
3.5.3 Schenking	-	-	227
3.5.4 Sponsoring	92	73	7
3.5.5 Ouderbijdragen	10.545	10.080	10.696
3.5.6 Overige	13.884	12.499	10.414
	28.015	25.940	24.858

(bedragen x 1.000 euro)

Ouderbijdragen

De gerealiseerde bijdragen van ouders en leerlingen voor een bedrag van 10,5 miljoen euro is 4,6% hoger dan de begroting. Dit wordt met name veroorzaakt door de bijdragen van ouders in educatieve excursies en culturele activiteiten die hoger zijn dan begroot. Hiertegenover staan hogere kosten, welke zijn verantwoord onder de 'Overige lasten'.

Overige

Met betrekking tot overige opbrengsten is een bate van 13,9 miljoen euro gerealiseerd. Onder de overige opbrengsten is onder andere de gerealiseerde winst op de verkoop van locaties verwerkt (7,0 miljoen euro).

PERSONEELSLASTEN

4.1 Personeelslasten	2015	begroting 2015	2014
Brutolonen en salarissen	305.092	301.931	298.702
Sociale lasten	36.162	35.787	35.132
Pensioenpremies	38.656	38.256	44.010
4.1.1 Lonen en salarissen	379.910	375.974	377.844
Dotaties personele voorzieningen	2-	51-	835
Personeel niet in loondienst	20.039	17.137	17.735
Overig	9.169	10.859	8.944
4.1.2 Overige personele lasten	29.206	27.945	27.514
4.1.3 Af: Uitkeringen	2.357-	766-	2.281-
	406.759	403.153	403.077

(bedragen x 1.000 euro)

De kosten van lonen en salarissen bedragen 379,9 miljoen euro en zijn daarmee 3,9 miljoen euro (1,0%) hoger uitgevallen dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door een hogere formatie dan begroot. Zie hiervoor ook onderstaande tabel.

Daarnaast zijn de kosten van inhuur van personeel niet in loondienst 2,9 miljoen euro hoger dan begroot. Hiertegenover staan hogere inkomsten bestaande uit uitkeringen van het UWV (1,6 miljoen euro).

Tenslotte zijn de overige personele lasten 1,7 miljoen euro lager dan begroot. Dit is met name een gevolg van lagere studielasten en lagere kosten voor personele activiteiten/vieringen.

Aantal personeelsleden op basis van fte's

Het gemiddeld aantal personeelsleden over kalenderjaar 2015 op basis van full time equivalenten (fte) is in onderstaande tabel met de gegevens van 2014 en de begroting vergeleken:

Gemiddeld aantal personele fte's	2015	begroting 2015	2014
Directie	142	146	148
Onderwijs ondersteunend personeel (overig)	882	882	897
Overhead	1.024	1.028	1.045
Onderwijzend personeel	4.088	4.025	4.094
Onderwijs ondersteunend personeel (primair proces)	398	394	379
Onderwijs proces	4.486	4.419	4.473
Totaal	5.510	5.447	5.518

In 2015 is het gemiddelde aantal fte's met 63 fte (1,2%) hoger dan de begroting. Afgesproken is de middelen uit het Herfstakkoord 2013, die reeds als baten zijn verantwoord in 2013, de komende jaren extra in te zetten ten behoeve van het onderwijs.

In [bijlage 8](#) zijn meerdere personele kerngegevens grafisch weergegeven.

AFSCHRIJVINGEN

4.2 Afschrijvingen materiële vaste activa	2015	begroting 2015	2014
4.2.2 Afschrijvingen	19.165	17.310	18.301
Bijzondere waardevermindering gebouwen	-	-	1.459
Terugname bijzondere waardevermindering gebouwen	1.502-	-	546-
Boekwinst/-verlies desinvesteringen	114-	28	1.299
	17.549	17.338	20.513

(bedragen x 1.000 euro)

De afschrijvingen over de materiële vaste activa bedragen 17,5 miljoen euro. Ten opzichte van de begroting zijn de gerealiseerde afschrijvingen 0,2 miljoen euro hoger (1,2%).

Onder de post afschrijvingen zijn onder meer bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot de doordecentralisatiecontracten van de gemeenten Valkenswaard en Etten Leur begrepen.

HUISVESTINGSLASTEN

4.3 Huisvestingslasten	2015	begroting 2015	2014
4.3.1 Huur	2.102	2.011	2.541
4.3.2 Verzekeringen	630	627	638
4.3.3 Onderhoud	8.063	7.957	8.490
4.3.4 Energie en water	6.545	7.129	6.811
4.3.5 Schoonmaakkosten	265	293	314
4.3.6 Heffingen	1.666	1.382	1.246
4.3.7 Overige	3.050	2.741	2.816
	22.321	22.140	22.856

(bedragen x 1.000 euro)

De huisvestingslasten bedragen 22,3 miljoen euro en zijn daarmee 0,8% hoger dan de begroting. Tegenover lagere lasten voor energie en water staan hogere huurlasten en hogere gemeentelijke heffingen.

OVERIGE LASTEN

Overige lasten	2015	begroting 2015	2014
Administratie- en beheerslasten	13.434	13.962	14.201
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	23.015	22.616	22.474
Dotatie overige voorzieningen	-	-	-
Overige	14.853	13.855	13.489
	51.302	50.433	50.164

(bedragen x 1.000 euro)

Administratie- en beheerslasten

De administratie- en beheerslasten zijn 0,5 miljoen euro lager dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere kosten van uitbesteed drukwerk (0,1 miljoen euro), lagere telefoonkosten (0,1 miljoen euro), lagere licentiekosten (0,2 miljoen euro) en lagere contributiekosten (0,1 miljoen).

Inventaris, apparatuur en leermiddelen

De hoger dan begrote kosten van inventaris, apparatuur en leermiddelen (0,4 miljoen euro) worden grotendeels veroorzaakt door hogere kosten voor de huur van boeken.

Dotatie overige voorzieningen

De dotatie aan de voorziening groot onderhoud is opgenomen onder de huisvestingslasten.

Overige

De kosten van educatieve excursies en culturele activiteiten voor leerlingen zijn 1,0 miljoen euro hoger dan begroot. Hiertegenover staan hogere bijdragen van ouders, welke zijn verantwoord onder de 'Overige baten'.

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

5 Financiële baten en lasten		2015	begroting 2015	2014
5.1	Rentebaten	4	-	72
5.2	Resultaat deelnemingen	-	-	-
5.3	Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	-	-	573
5.4	Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	-	-	-
5.5	Rentelasten	444-	86-	206-
		440-	86-	439

(bedragen x 1.000 euro)

Waardeverandering financiële vaste activa en effecten

In 2014 zijn de effecten van het OMO fonds verkocht. Er is toen een koersresultaat gerealiseerd van 0,6 miljoen euro.

Rentelasten

Per 1 oktober 2015 is een bedrag van 45 miljoen euro geleend bij de BNG, met een looptijd van 25 jaar tegen een rentetarieff van circa 3,0% per jaar (rentevastperiode 15 jaar), ter dekking van bouwprojecten in gemeentes waarmee doordecentralisatie overeenkomsten zijn aangegaan. In de begroting is uitgegaan van een ingangsdatum van de lening in 2016. In 2015 zijn echter reeds drie maanden aan rentelasten betaald.

Enkelvoudige jaarrekening

In de enkelvoudige jaarrekening zijn de financiële gegevens van de scholen, verenigingsactiviteiten, raad van bestuur en het OMO bureau opgenomen, echter niet de deelnemingen. De deelnemingen worden in de enkelvoudige balans gepresenteerd onder de financiële vaste activa en gewaardeerd op basis van het aandeel van de vereniging in de netto vermogenswaarde van de deelnemingen (zie ook de waarderingsgrondslagen).

ACTIVA		31 december 2015	31 december 2014
VASTE ACTIVA			
1.1	Immateriële vaste activa	-	-
1.2	Materiële vaste activa	316.347	283.557
1.3	Financiële vaste activa	7.135	7.606
		323.482	291.163
VLOTTENDE ACTIVA			
1.4	Voorraden	-	-
1.5	Vorderingen	14.962	11.256
1.6	Effecten	-	-
1.7	Liquide middelen	17.876	97
		32.838	11.353
TOTAAL ACTIVA		356.320	302.516
PASSIVA		31 december 2015	31 december 2014
2.1	EIGEN VERMOGEN	133.104	116.584
2.3	VOORZIENINGEN	30.345	29.643
2.4	LANGLOPENDE SCHULDEN	89.971	41.847
2.5	KORTLOPENDE SCHULDEN	102.900	114.442
TOTAAL PASSIVA		356.320	302.516

(bedragen x 1.000 euro)

A.1. ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER KALENDERJAAR 2015

	2015	Begroting 2015	2014
Resultaat deelnemingen	471-	471-	242
Overig resultaat	16.991	5.600	538-
RESULTAAT	16.520	5.129	296-
Uitgaven t.l.v. bestemmingsfondsen	393	479	518
TOTAAL RESULTAAT GEWONE BEDRIJFSVOERING	16.913	5.608	222

(bedragen x 1.000 euro)

Toelichting enkelvoudige jaarrekening

Balans

MATERIËLE VASTE ACTIVA

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

1.2 Materiële vaste activa	1.2.1 Gebouwen en terreinen	1.2.2 Inventaris en apparatuur	1.2.3 Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.2.4 In uitvoering	Totaal
Aanschafwaarde op 1 januari 2015	305.881	104.051	4.410	15.937	430.279
Afschrijvingen tot 1 januari 2015	97.434-	47.108-	2.180-	-	146.722-
Boekwaarde 1 januari 2015	208.447	56.943	2.230	15.937	283.557
Mutaties:					
Cum. aanschafwaarde mutatie scholen					-
Cum. Afschrijvingen mutatie scholen					-
Investeringsen	13.023	8.632	1.063	2.516	25.234
Gerealiseerde bouwprojecten	791	35	-	24.303	25.129
Afschrijvingen	7.609-	9.918-	1.025-	-	18.552-
Bijzondere waardevermindering	-	-	-	-	-
Terugname bijzondere waardevermindering	1.502	-	-	-	1.502
Desinvesteringen	1.824-	7.979-	269-	-	10.072-
Afschrijving over desinvesteringen	1.566	7.714	269	-	9.549
	7.449	1.516-	38	26.819	32.790
Aanschafwaarde op 31 december 2015	317.871	104.739	5.204	42.756	470.570
Afschrijvingen t/m 31 december 2015	101.975-	49.312-	2.936-	-	154.223-
Boekwaarde 31 december 2015	215.896	55.427	2.268	42.756	316.347

(bedragen x 1.000 euro)

Gebouwen en terreinen

De vereniging is juridisch eigenaar van het grootste gedeelte van de gebouwen en terreinen van de scholen. Door wettelijke bepalingen kunnen de onroerende zaken, die door gemeenten zijn gefinancierd, uitsluitend na toestemming van en onder verrekening met gemeenten worden vervreemd.

Sinds 1 januari 2000 is een aantal doordecentralisatieovereenkomsten met gemeenten afgesloten. Bij de hieronder vallende (school)gebouwen komt het economische eigendom gedurende de looptijd van de overeenkomst toe aan de vereniging. Het economisch eigendom wordt, in aansluiting op de uitgangspunten van de decentralisatie van Rijk naar Gemeenten in 1997, ten principale door Ons Middelbaar Onderwijs *om niet* overgenomen.

Aan de hand van financieringsmodellen worden de toekomstige kosten en vergoedingen per doordecentralisatiecontract voor de gehele contractduur inzichtelijk gemaakt om de beschikbare investeringsruimte te bepalen. Hierbij wordt uitgegaan van een aantal vaste uitgangspunten zoals een kosten- en vergoedingenindex, een interne rekenrente, een risicoreservering, vervangingsinvesteringen, verkoop van boekwaarden gronden per einde contract en eigen bijdragen vanuit scholen.

Vanwege naar beneden bijgestelde leerlingenprognoses en lager dan verwachte indexeringen van het bedrag per leerling (de VNG index wordt gevolgd), is binnen het doordecentralisatiecontract van Valkenswaard sprake van een lagere realiseerbare waarde dan de boekwaarde van het gerealiseerde actief. Conform RJ 121 heeft hierop tot en met 2014 een bijzondere waardevermindering plaatsgevonden van 4,0 miljoen euro. In het huidige jaar heeft als

gevolg van naar boven bijgestelde leerlingenprognoses een terugname van de bijzondere waardevermindering van 1,5 miljoen euro plaatsgevonden.

In 2012 was binnen het doordecentralisatiecontract Etten-Leur sprake van een lagere realiseerbare waarde dan de boekwaarde van het gerealiseerde actief, waarop conform RJ 121 een bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden (6,1 miljoen euro). Vanwege hoger dan verwachte indexeringen (OCW index) van het bedrag per leerling heeft in 2013 t/m 2015 een terugname van de bijzondere waardevermindering uit 2012 plaatsgevonden van in totaal 2,1 miljoen euro.

In 2015 is vanwege de ingebruikname van nieuwbouw voor 1,8 miljoen euro gedesinvesteerd op nog niet volledig afgeschreven verbouwingen van verkochte of gesloopte oude panden.

Inventaris en apparatuur / andere vaste bedrijfsmiddelen

In 2015 is er voor een bedrag van 8,0 miljoen euro aan desinvesteringen opgenomen. Hiervan heeft 7,1 miljoen euro betrekking op jaarlijkse administratieve desinvesteringen en 0,9 miljoen euro op de desinvestering van installaties en inventaris vanwege verkoop of sloop van oude panden.

Projecten in uitvoering

Gedurende de uitvoering van bouwkundige activiteiten worden de uitgaven verantwoord onder de post 'projecten in uitvoering'. Nadat de werkzaamheden zijn afgerond, worden de kosten gesaldeerd met de ter financiering ontvangen bouwsubsidies (investeringsubsidies). De projecten, die voor eigen rekening gebouwd en gefinancierd zijn, worden geactiveerd onder gebouwen en terreinen en gedurende de economische levensduur afgeschreven.

Voor een nadere toelichting op de projecten in uitvoering wordt verwezen naar paragraaf 4.2.6 van het bestuursverslag.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

1.3 Financiële vaste activa	Boekwaarde 1 januari 2015	Investeringen en verstrekte leningen	Desinvesteringen en afgeloste leningen	Boekwaarde 31 december 2015
1.3.2. Deelnemingen	7.605	-	464	7.141
1.3.5 Vorderingen OCW	-	-	-	-
1.3.6 Overige effecten	-	-	-	-
1.3.7 Overige vorderingen	-	-	-	-
	7.605	-	464	7.141

(bedragen x 1.000 euro)

Deelnemingen

Het verloop van de deelnemingen is als volgt:

Stand per 1 januari 2015		
- Deelnemingen	7.605	
- Deelnemingen met negatief vermogen	-	7.605
Resultaat deelnemingen		471-
Stand per 31 december 2015		
- Deelnemingen	7.134	
- Deelnemingen met negatief vermogen	-	7.134

(bedragen x 1.000 euro)

Voor een overzicht van de in de enkelvoudige jaarrekening opgenomen deelnemingen wordt verwezen naar [bijlage 3](#).

VORDERINGEN

1.5 Vorderingen	31 december 2015	31 december 2014
1.5.1 Debiteuren	753	1.550
1.5.2 OCW	-	-
1.5.5 Leerlingen	1.218	860
1.5.6. Overige overheden	5.269	1.796
Personeel	25	7
Overige	1.276	1.935
1.5.7 Overige vorderingen	1.301	1.942
Vooruitbetaalde kosten	6.421	5.108
Verstekte voorschotten	-	-
Overige	-	-
1.5.8 Overlopende activa	6.421	5.108
1.5.9 Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	-	-
	14.962	11.256

(bedragen x 1.000 euro)

Debiteuren

Ultimo 2014 was een vordering van 0,8 miljoen opgenomen wegens de verkoop van een stuk grond aan de Jan van Cuijkstraat in Cuijk aan een projectontwikkelaar. Dit bedrag is in 2015 ontvangen. De overige debiteuren betreffen voornamelijk vorderingen inzake samenwerkingsverbanden en detacheringen.

OCW

Ultimo 2015 is er geen vordering op het ministerie van OCW. Alle toegekende subsidies zijn ontvangen.

Leerlingen

Het betreft hier de vorderingen op ouders van leerlingen inzake de vrijwillige ouderbijdrage, bijdragen in reizen en excursies en bijdragen lesmaterialen.

Overige overheden

De vorderingen op gemeentes betreffen voornamelijk bijdrages in bouwprojecten (4,4 miljoen euro), doordecentralisatievergoedingen (0,7 miljoen euro), huurvergoedingen en ID banen (0,2 miljoen euro).

Overige vorderingen

De overige vorderingen betreffen met name nog te ontvangen bedragen van derden, nog te verrekenen bedragen met derden en terug te vorderen btw.

Overlopende activa

De post overlopende activa bestaat voornamelijk uit in het huidige verslagjaar verrichte betalingen, waarvan de kosten verantwoord worden in het volgende verslagjaar. Het betreft hier bijvoorbeeld de jaarlijkse betaling van contributies, licenties, contracten en de huurkosten, die betaald zijn aan distributeurs van leermiddelen.

LIQUIDE MIDDELEN

1.7 Liquide middelen	31 december 2015	31 december 2014
1.7.1 Kasmiddelen	97	97
1.7.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen	17.773	-
1.7.3 Deposito's	-	-
1.7.4 Overige	6	-
	<u>17.876</u>	<u>97</u>

(bedragen x 1.000 euro)

In het vorig verslagjaar heeft Ons Middelbaar Onderwijsgebruik gemaakt van de door het door het ministerie van Financiën verstrekte mogelijkheid om een negatieve positie in te nemen op de lopende rekening ("schatkistbankieren"). Per 31 december 2014 was de stand nog 32,9 miljoen euro negatief. Deze schuld is in 2014 verantwoord onder de kortlopende schulden. Per 1 oktober 2015 heeft Ons Middelbaar Onderwijs een langlopende lening bij de BNG bank afgesloten voor 45 miljoen euro, waardoor eind 2015 sprake is van een positief saldo op de lopende rekening.

EIGEN VERMOGEN

De mutaties in het eigen vermogen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 1 januari 2015	Resultaat	Saldo 31 december 2015	Resultaat bestemming	Saldo 31 december 2015
2.1.1. Algemene reserve					
Algemene reserve	102.086	16.991	119.077	303	119.380
Reserve deelnemingen	7.605	471-	7.134	-	7.134
Totaal algemene reserve	109.691	16.520	126.211	303	126.514
2.1.5 Bestemmingsfonds (privaat)					
Bestemmingsfonds private gelden	6.893	-	6.893	303-	6.590
Totaal bestemmingsfonds (privaat)	6.893	-	6.893	303-	6.590
	<u>116.584</u>	<u>16.520</u>	<u>133.104</u>	<u>-</u>	<u>133.104</u>

(bedragen x 1.000 euro)

Resultaat

Het exploitatieresultaat over 2015 bedraagt 16,5 miljoen euro positief en is op basis van bestuursbesluiten volledig bestemd.

Bestemmingsfondsen

De private bestemmingsfondsen zijn met name gevormd uit voormalige reserves van eigen activiteiten (3,6 miljoen euro) en voormalige reserves van opgeheven stichtingen boekenfondsen en steunstichtingen (3,0 miljoen euro).

VOORZIENINGEN

2.3 Voorzieningen	Stand per 1 januari 2015	Dotaties	Ontrek- kingen	Stand per 31 december 2015	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1 jaar
Voorziening jubileumuitkeringen	4.978	736	738	4.976	591	4.385
2.3.1 Personeelsvoorzieningen	4.978	736	738	4.976	591	4.385
Groot onderhoud	24.665	5.036	4.332	25.369	6.742	18.627
2.3.3 Overige voorzieningen	24.665	5.036	4.332	25.369	6.742	18.627
	29.643	5.772	5.070	30.345	7.333	23.012

(bedragen x 1.000 euro)

Personeelsvoorzieningen

Conform de CAO VO heeft het personeel bij het bereiken van een jubileumdatum aanspraak op een jubileumgratificatie. Deze bedraagt bij een 25-jarig dienstverband 50% en bij een 40-jarig dienstverband 100% van het maandsalaris. Hiervoor is een voorziening 'Jubileumuitkeringen' gevormd. De hoogte van de voorziening wordt bepaald door voor ieder personeelslid in de organisatie een bedrag van 900 euro op te nemen, naar rato van de betrekkingsomvang. Voor de gehele OMO organisatie bedraagt de voorziening op 31 december 2015 5,0 miljoen euro.

Overige voorzieningen

Ter dekking van de uitgaven van het meerjarig onderhoud aan gebouwen, terreinen en installaties is een voorziening 'Groot onderhoud' gevormd. De dotaties en onttrekkingen aan deze voorziening zijn ontleend aan alle meerjaren onderhoudsplannen (MOP's) en worden jaarlijks ten laste gebracht van de exploitatie.

LANGLOPENDE SCHULDEN

2.4 Langlopende schulden	Boekwaarde 1 januari 2015	Aangegane leningen	Aflossingen	Aflossingen volgend jaar	Boekwaarde 31 december 2015	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar
BNG Bank 2,99%	-	45.000	469	1.875	42.656	7.500	35.156
2.4.3 Kredietinstellingen	-	45.000	469	1.875	42.656	7.500	35.156
2.4.5 Doordecentralisatiegelden	41.847	5.468	-	-	47.315	9.611	37.704
	41.847	50.468	469	1.875	89.971	17.111	72.860

(bedragen x 1.000 euro)

Kredietinstellingen

Ten behoeve van de financiering van nieuwbouwprojecten binnen gemeenten waar sprake is van doordecentralisatie zijn in 2015 een zestal hypothecaire leningen afgesloten bij de BNG Bank voor een totaalbedrag van 45,0 miljoen euro tegen een rentepercentage van 2,99%.

Leningnummer	Hoofdsom	Hypotheekrecht/pandrecht
40.109.542	7.600	Markesingel 2, Helmond
40.109.543	7.400	Olympiaweg 8a, Waalwijk
40.109.544	7.200	Prins Willem Alexander Sportpark 15, Veghel
40.109.545	6.200	Muntelaar 4, Veghel
40.109.546	6.300	Titus Brandsmalaan 1, Vught
40.109.547	10.300	Merendreef 1, Valkenswaard
	45.000	

(bedragen x 1.000 euro)

De looptijd is 14 jaar vanaf 1 oktober 2015. De totale jaarlijkse aflossing bedraagt 1,9 miljoen euro.

Doordecentralisatiegelden

Met de doordecentralisatie van huisvestingsvoorzieningen komen jaarlijks middelen beschikbaar. Deze middelen zijn afkomstig van gemeenten waarmee een doordecentralisatieovereenkomst is gesloten en zijn bedoeld voor het realiseren en in stand houden van goede huisvestingsvoorzieningen in die gemeenten. In 2015 is een resultaat van 5,5 miljoen euro behaald op deze doordecentralisatieovereenkomsten. Dit resultaat wordt in een later jaar ingezet ten behoeve van de huisvesting in de betreffende gemeenten.

KORTLOPENDE SCHULDEN

2.5	Kortlopende schulden	31 december 2015	31 december 2014
2.5.1	Kredietinstellingen	1.875	40.337
2.5.2	Vooruitontvangen termijnen	-	-
2.5.3	Crediteuren	15.637	7.450
2.5.4	OCW	99	99
	Loonheffing	17.157	16.364
	Omzetbelasting	192	165
	Premies sociale verzekeringen	-	-
2.5.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	17.349	16.529
2.5.8	Schulden terzake van pensioenen	4.394	5.074
	Werk door derden	-	-
	Overige	4.519	4.429
2.5.9	Overige kortlopende schulden	4.519	4.429
	Subsidies OCW niet-geoormerkt	3.553	4.573
	Subsidies OCW geoormerkt	24	6
	Vooruitontv. investeringssubsidies	35.948	17.468
	Vooruitontv. bedragen	5.236	4.710
	Vakantiegeld- en dagen	12.634	12.179
	Eindschooljaarsuitkering	295	306
	Bindingstoelage	1.291	1.257
	Rente	-	-
	Overige	46	25
2.5.10	Overlopende passiva	59.027	40.524
		102.900	114.442

(bedragen x 1.000 euro)

Kredietinstellingen

Met ingang van 1 maart 2012 is een overeenkomst gesloten met het ministerie van Financiën ten behoeve van de voorfinanciering van grootschalige nieuwbouwprojecten binnen gemeenten waar sprake is van doordecentralisatie ("schatkistbankieren"). Bij het schatkistbankieren staat het geld op een eigen rekeningcourant bij het ministerie van Financiën. Het dagelijkse betalingsverkeer loopt via de Rabobank. Dagelijks vindt er een volledige egalisatie plaats tussen de hoofdbetaalrekening en de rekeningcourant bij het ministerie van Financiën. Hierdoor is er nooit sprake van een renteverrekening tussen OMO en de Rabobank. Saldi van individuele betaalrekeningen blijven herleidbaar. Rood staan bij het ministerie van Financiën is geoorloofd tot maximaal 10% van de publieke jaaromzet, te weten 48,4 miljoen euro.

Aan het einde van 2014 was sprake van een negatieve rekeningcourant positie van 33,1 miljoen euro. De rentebasis van deze kredietfaciliteit is gebaseerd op het EONIA-tarief. (De EONIA (Euro OverNight Index Average) is het eendaags-renteniveau voor het eurogebied en daarmee gekoppeld aan de geldmarkt. Op deze rentebasis is een opslag van toepassing van 0,25%. Het gemiddelde tarief in 2015 bedroeg 0,15% (jaarbasis, inclusief opslag).

Door de aangepane hypothecaire lening bij de BNG bank van 45 miljoen euro is er eind 2015 geen sprake van roodstand.

Eind 2015 is 1,9 miljoen euro als aflossingsverplichting voor komend jaar opgenomen als kortlopende schuld inzake kredietinstellingen.

OCW

Ultimo 2015 is er een schuld aan OCW van 0,1 miljoen euro in verband met in het verslagjaar aflopende geormerkte subsidies met verrekeningsclausule, die nog niet geheel besteed zijn. Voor een verdere toelichting op de aflopende geormerkte subsidies met verrekeningsclausule wordt verwezen naar model G, onderdeel G2-A in [bijlage 1](#).

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan grotendeels uit in 2015 aangepane verplichtingen, waarvan de betaling in kalenderjaar 2016 zal plaatsvinden en uit baten, die in kalenderjaar 2016 zijn verantwoord, waarvan de vordering in 2015 is opgenomen. Het betreft hier bijvoorbeeld ouderbijdragen en huur van boeken.

De niet-geormerkte subsidies OCW hebben voor een bedrag van 1,2 miljoen euro betrekking op nog niet bestede subsidies, die tot en met verslagjaar 2015 zijn toegekend. Daarnaast is onder deze post een bedrag van 2,3 miljoen euro opgenomen in verband met vooruit ontvangen niet-geormerkte subsidies OCW, die voor verslagjaar 2016 zijn toegekend.

De vooruit ontvangen geormerkte subsidies OCW hebben betrekking op nog niet bestede geormerkte subsidies OCW met verrekeningsclausule. Voor een nadere toelichting op deze post wordt verwezen naar model G, onderdeel G2-B in [bijlage 1](#).

Exploitatie

Het negatieve exploitatieresultaat van de deelnemingen (i.e. gelieerde stichtingen) ten bedrage van 471.000 euro negatief wordt met name veroorzaakt door een schenking van de Stichting Steunfonds Sint-Janslyceum van 0,3 miljoen euro aan het Sint-Janslyceum.

Ondertekening raad van bestuur en raad van toezicht

Eugène Bernard
voorzitter raad van bestuur

Yvonne Kops
lid raad van bestuur

Pieter van Geel
voorzitter raad van toezicht

Bob van Geffen
lid raad van toezicht

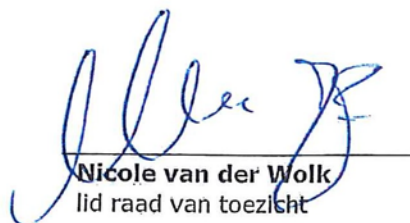
Jan Bouwens
lid raad van toezicht

Frank Verhoeven
lid raad van toezicht

Wim de Kok
lid raad van toezicht

Nicole van der Wolk
lid raad van toezicht

Barbara-Snijder
lid raad van toezicht

Marijke Kral
lid raad van toezicht